

А. Петрик, Н.С. Тимошик

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ

A. Petryk, N.S. Tymoshyk

THE ROLE AND POTENTIAL OF DOMESTIC ENTREPRENEURSHIP IN THE DEVELOPMENT OF AN ECONOMIC SUSTAINABLE STATE

Підприємницький сектор є основою функціонування національної економіки. Він відповідає за забезпечення ринку необхідними товарами і послугами, наповнює бюджети різних рівнів доходами у вигляді податкових платежів, забезпечує формування справедливих ринкових відносин у державі. В сучасних умовах глобалізації важко уявити розвиток країни без її підтримки бізнесом, проте і стабільність діяльності господарюючих суб'єктів є неможливою без застосування ефективних інструментів державної підтримки і стимулювання.

Держава і підприємництво вступають у певні відносини, в яких кожна зі сторін має значний вплив. Держава має потребу в підприємстві, оскільки ринкова система забезпечує її матеріальними ресурсами, послугами і товарами, фінансовою підтримкою державних програм і т.п. Підприємництво забезпечує зайнятість населення і підвищення його життєвого рівня. У свою чергу, підприємництво має потребу в державі, оскільки йому необхідне законодавство, що регламентує правила економічної діяльності, її безпеки, захисту і стабільності, а також функціонування монетарної системи, стабільної економічної і соціальної інфраструктури. Підприємництво покладається на конституційний захист і державну підтримку. [1]

Держава шукає шляхи підтримки бізнесу, найбільш ефективні методи та інструменти сприяння його активності, збереження рентабельності. З огляду на це, усю сукупність методів можна розподілити на такі групи: податкова, митна і фінансова підтримка, дерегуляція, підтримка на місцевому рівні (зокрема, сприяння релокації), інформаційна підтримка і підтримка у розрізі галузей. Найбільш ефективною стала саме фінансова підтримка, адже більшість із господарюючих суб'єктів, яким вдалось зберегти бізнес та пережити шоковий момент, початок війни та перші місяці загальнонаціональної нестабільності, має потребу у фінансових ресурсах, додаткових джерелах фінансування діяльності та інвестиціях.

Державні органи на різних рівнях впливають на підприємницьку діяльність, тому результати її здійснення залежать від держави. Саме державне регулювання створює те середовище, у якому діють підприємці, забезпечуючи захист права власності, виконання договірних зобов'язань і т.п. Іноді відносини між державою і підприємництвом можуть виявлятися у конфліктах.

Окрім того, сучасний період розвитку суспільства характеризується глобалізацією підприємництва, створенням міжнародних об'єднань підприємців, а також можливостями використання передових технологій для економічного розвитку держав, унаслідок чого багато держав допомагають, направляють, регулюють і контролюють підприємництво для досягнення технологічної переваги. Таким чином, зростання конкуренції на світовому ринку, глобалізація бізнесу і підвищення значимості інновації підсилюють, у свою чергу, необхідність розвитку відносин співробітництва між державою і підприємництвом. [2]

В економічно розвинутих країнах велика увага приділяється сфері бізнес-послуг. В інфраструктуру бізнесу прийнято включати сервісні служби для починаючих та

діючих підприємств, асоціації та союзи, що допомагають малому підприємству. В Україні до цього часу не створено мережі довідково-інформаційних та консалтингових служб для малих підприємств, хоча процес йде зростаючими темпами. До початку трансформації Україна не мала самостійно діючих сервісних служб. Все створені організації, що працюють в нинішніх умовах, надають платні послуги, а тому доступні малому числу підприємств та орієнтовані на солідних клієнтів в особі комерційних структур.

Необхідно згадати таку комплексну по послугам форму допомоги малому підприємству, як центри розвитку бізнесу. В розвинутому вигляді вони надають консультативні послуги, ведуть підготовку до підприємства. Розвиток мережі таких центрів дозволило б значно підвищити рівень бізнес-послуг та підготовки підприємств. [3]

Дуже гостра проблема формування фінансової бази становлення та розвитку підприємства. Для цього йому повинні бути надані визначені пільги. Це можуть бути пільги по оподаткуванню. Але податкова політика нашої країни не тільки не ефективна, але й економічно небезпечна. Вона йде у розріз зі встановленою у світі практикою та сучасними світовими тенденціями розвитку економіки. Загальний напрям удосконалення податкової системи – підсилення стимулюючої ролі податків у розвитку виробництва. Необхідно звільнити малі підприємства від податків на інвестиції, завезені технології. Потрібні податкові пільги на період становлення малого підприємства.

Література

1. Bilyk, V., Kolomytseva, O., Myshkovych, O., Tymoshyk, N., & Shcherbatykh, D. (2021). Modeling sensitivity indices of industrial enterprise organizational change. *Amazonia Investiga*, 10 (45), 230-241. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.45.09.23>

2. Ковальчук Н., Калугарь А. Виклики для підприємств України. *Економіка та сус-пільство*. 2022. No 42.

2. Атаєва О.А., Ніколашин А.О., Тимошик Н.С. Стратегічне управління ризиками на підприємстві: аналіз та зменшення негативних впливів. *Ефективна економіка*. 2024. No 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.52>

3. Химич, І. Г., Тимошик, Н. С. Бізнес-аналіз: стратегія діяльності в умовах війни. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції в бізнесі та менеджменті: теорія і практика». Одеса: ОНМУ, 2022 URL: <https://surli.cc/ljwfpj>

УДК 338.4

О.Т. Радецька; к.е.н., доц. О.М. Владимир

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

ВОЛОНТЕРСТВО ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

О.Т. Radetska; PhD., Assoc.Prof. O.M. Vladymyr

VOLUNTEERING AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Повномасштабне вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року стало для українського готельно-ресторанного бізнесу не просто економічною кризою, а справжнім іспитом на людяність і виживання. За три роки війни підприємства індустрії гостинності надали понад 2,8 мільйона безкоштовних ночей розміщення внутрішньо переміщеним особам, військовим і медикам, приготували та роздали більше 15